

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

11

Vragen van de leden **De Vries** (ChristenUnie), **Dölle, Baarda** (beiden CDA) en **Holdijk** (SGP) op 5 maart 2002 meegedeeld aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Defensie over artikel 100 van de Grondwet.

1

Deelt U het standpunt, dat de interpretatie van artikelen in de Grondwet in de eerste plaats bepaald wordt door de toelichting die daarop tijdens de parlementaire behandeling en vaststelling van deze artikelen is gegeven?

2

Herinnert U zich, dat bij de behandeling van het nieuwe artikel 100 in de Grondwet in de Eerste Kamer van de zijde van de regering het volgende is opgemerkt over het daarin voorkomende begrip «ter handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde» in de eerste lezing: «Dat begrip omvat dan ...: de verdragsverplichtingen van NAVO en WEU, dus de inzet binnen het kader van een militair bondgenootschap en daarbuiten in VN-verband, inzet op basis van bilaterale akkoorden en humanitaire hulp in geval van een gewapend conflict.» (Handelingen Eerste Kamer 1997/1998, p. 22-1072) en in de

tweede lezing: «De regering bevestigt haar opvatting dat artikel 100, eerste lid, de verplichting omvat tot het verstrekken van inlichtingen over de inzet van de krijgsmacht voortvloeiende uit verdragsrechtelijke bepalingen die strekken tot handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde» (26 243, memorie van antwoord aan de Eerste Kamer in antwoord op vragen van de CDA-fractie)?

3

Welke dringende redenen hebben U ertoe thans gebracht ten aanzien van de verdragsverplichtingen in het kader van NAVO en VN een ander standpunt in te nemen? (Zie o.a. Tweede Kamer 2001/2002, 23 591/26 454, nr. 8, pag. 5: «De actieve informatieplicht is dus niet van toepassing op de verdediging en de bescherming van de belangen van het Koninkrijk, en derhalve ook niet op Nederlandse deelneming aan tegenmaatregelen die op basis van artikel 51 van het VN-Handvest en artikel 5 van het NAVO-verdrag worden genomen.»)

4

Indien U vasthoudt aan de nieuwe interpretatie, is er dan geen sprake van een lacune in de Grondwet terzake van de parlementaire betrokkenheid bij de inzet van de Nederlandse krijgsmacht krachtens VN- of NAVO-verplichtingen, die wel

geregeld is bij het in oorlog verklaren van het Koninkrijk (artikel 96) en bij de onderwerpen waarop artikel 100 volgens U betrekking heeft?

Antwoord

Antwoord van de heer **De Vries** (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de minister van Defensie. (Ontvangen 5 april 2002)

1

De interpretatie van artikelen in de Grondwet wordt allereerst bepaald door de tekst van de Grondwetsbepalingen zelf, alsmede door de schriftelijke uitleg, zoals onder meer vastgelegd in de memorie van toelichting, en de mondelinge toelichting die de Regering tijdens de parlementaire behandeling bij deze artikelen heeft gegeven. Ook later tussen regering en parlement gewisselde stukken over grondwetsartikelen zijn voor de uitleg van die artikelen van belang.

2

Ja.

3 en 4

De Regering heeft geen ander standpunt ingenomen ten aanzien van de uitleg van het begrip «handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde» in artikel 97 en artikel 100 van de Grondwet.

Voor zover er onduidelijkheid is ontstaan, geeft de Regering haar standpunt weer. In artikel 97 is vastgelegd dat de doelomschrijving van de krijgsmacht uit drie onderdelen bestaat: de verdediging, de bescherming van de belangen van het Koninkrijk, de handhaving en de bevordering van de internationale rechtsorde. Elke inzet van de krijgsmacht moet onder een van deze elementen gebracht worden. Daarbij gaat het dus om het doel van de betreffende militaire inzet. Bij de grondwetswijziging heeft de regering toegelicht dat het eerste element van de doelomschrijving van de krijgsmacht in artikel 97, verdediging, ook de bondgenootschappelijke verdediging betreft, zoals in Navo- en Weu-kader. Verdediging is dus aan de orde als artikel 5 van het Navo-verdrag, artikel V van het Weu-verdrag c.q. artikel 51 van het VN-Handvest van toepassing zijn. In de toelichting bij de Grondwet werd tevens gesteld dat de actieve inlichtingenplicht van artikel 100 uitsluitend betrekking heeft op het derde en laatste element van de doelomschrijving van artikel 97: de handhaving en de bevordering van de internationale rechtsorde. Bij voorbeeld: inzet van de krijgsmacht voor maatregelen ter handhaving of herstel van de internationale vrede en veiligheid zoals bedoeld in Hoofdstukken VI en VII van het VN-Handvest, zoals het ter beschikking stellen van militairen ten behoeve van een vredesmacht (zie ook: Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, 25 367 (R 1593), nr. 3). Dat artikel 100 van de Grondwet formeel niet van toepassing is op situaties waar artikel 51 van het VN-Handvest c.q. artikel 5 van het Navo-verdrag aan de orde zijn, neemt niet weg dat de regering ernaar streeft ook in gevallen buiten het kader van artikel 100 van de Grondwet het Parlement zo snel en uitgebreid mogelijk te informeren. In elk geval is de algemene informatieplicht ex artikel 68 Grondwet aan het parlement aan de orde.